

Staten kan ikke kræve Andet end borgerlig Stadfæstelse af Ægteskabet; men hvad Kirken vil kræve er en anden Sag, det maa vi overlade Kirken selv at afgjøre, naar Kirken faaer sin Forsatning, sin Repræsentation, som er lovet den i Danmarks Riges Grundlov. Han gik ud fra den Forsatning, at vi snart vilde faae denne Forsatning, denne Kirkerepræsentation, og saa kunde denne Kirkerepræsentation afgjøre, om den vilde finde sig i, at der var Folk i Folkkirken, som ikke vilde lade deres Ægteskab kirkelig indvie. Men vi ere jo mere og mere komne bort fra denne Løsteparagraf i Grundloven. Ved Fortolkning og Omfortolkning har man villet gjøre gjældende, at det i Grundloven slet ikke kræves, at Kirken skal have nogen Forsatning, nogen Repræsentation. Jeg beklager det. Der er mange Forhold, som kunde ordnes langt heldigere, end de nu kunne ordnes, dersom Kirken havde sin Forsatning. Men da Kirken nu ikke har faaet sin Forsatning, da den ikke har nogen særlig Repræsentation, da Rigsdagen her er den eneste Repræsentation, der kan være med til at give Love for Kirken, saa maa Rigsdagen ogsaa gaa meget varsonit frem, saa maa Rigsdagen ogsaa vel vogte sig for at gribe mere ind i det rent Kirkelige end nødvendigt for at hjælpe paa de Misforhold, som finde Sted. Der kunde ogsaa fra en anden Side reises Indvendinger mod Lovforslaget. Der kunde siges: Ved dette Lovforslag bringes Principet borgerligt Ægteskab ind; men det tror jeg heller ikke er Tilfældet, og jeg kan i denne Henseende henholde mig til, hvad der blev udtalt af det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg). Lovforslaget udtaler ikke Noget herom; det er en Keilighedslov, en Undtagelseslov, en Lov, der giver Regler for et Tilfælde, som er en Undtagelse fra Reglen, en Lov, som giver Regler for et Ægteskab, der efter sin Natur ikke kan kræve kirkelig Vielse. Men saa kommer der Et til, og dermed vil jeg tillade mig at slutte. Jeg tror, at det er ganske godt, om Kirken derved, at et Lovforslag som dette vedtages, kan høit og lydeligt erklære, at den betragter Ægteskabet, kirkelig betragtet, som uopløseligt, at den betragter det ægteskabelige Baand som et Baand, hvilket ikke Menneker, men kun Gud kan løse. Der tales i vore Dage mange Steder høit og lydeligt om den frie Kjerlighed. Den skildres ofte i den nuværende Literatur, som om det at give sig hen i den frie Kjerlighed, at følge de kjædelige Tilbøjeligheder, er et Udslag af en fribaaren Personlighed, af en stærk Aand. Man fører en Tale som denne, at, naar Ægtefolk ere kjede af at leve sammen med hinanden, saa er det bedst, at de skilles ad; man skildrer det, som om det eneste Forbindende i Ægteskabet er Kjerligheden, og saa forklarer man denne Kjerlighed saaledes, at den aabenbart ikke er den Kjerlighed, som de gamle Sydboere sandt repræsenteret i Venus Urania, men derimod den,

som de fandt repræsenteret i Venus vulgivaga, ikke den, der stammer fra Himlen og renses gjen- nem et religiøst Gudsforhold, men den, der er en Tilfredsstillelse af kjædelige Lyster, og saa siger man: Naar den Kjerlighed er høit op, saa kunne de rolig gaa fra hinanden, saa behøve de ikke længer at leve sammen. At der imidlertid var noget nogle Realiteter op, nemlig Børnene, som man ved Skilsmisfen berøver Hjemmets Nøgt og Pleie, er jo Noget, som vor Tid er løftet over, og jeg tror, det kan være godt, om det høit og lydeligt bliver erklæret: Kirken betragter Ægteskabet som uopløseligt. Jeg tror ikke, det kan skade, thi jeg har dog som Præst nogen Erfaring i alle slige Forhold, og det er min Erfaring, at, om end Ægtefolk komme sammen, uden at man kan sige, der har ligget nogen videre dyb Kjerlighed til Grund derfor, have de dog ofte, fordi de have en Følelse af at de skulle leve sammen eller dog ikke godt kunne undgaa det, rettet sig efter hinanden og ere efterhaanden komne hinanden nærmere, saa at der kan fremvoege en Følelse af deres ægteskabelige Liv, som man vel nok kan kalde ægteskabelig Kjerlighed. Men ved at gjøre det ægteskabelige Baand saa løst som vel mulig, bevirker man kun, at der indgaaes letfindige Ægteskaber, og at de løses, saasnart Ægtefolkene ere kjede af hinanden. Jeg skal ogsaa af den Grund anbefale dette Forslag til hurtig Fremme her i Thinget.

Th. Nielsen: Det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) bebrejdede det ærede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds (S. Holm), at hans Foredrag var en Sammenblanding af Kirkeligt og Borgerligt, af Geistligt og Verdsligt. Det kan det ærede Medlem vist have Ret i; men det er Lovforslaget ogsaa, og det er vel nærmest en Følge af hele den bestaaende Tilstand med en Folkkirke, hvis Begreb man er forlegen med at definere. Selve Kirkekommissionens Forhandlinger bære i højeste Grad Vidne om den samme Sammenblanding. Der er kun et af de Standpunkter, der fremkom under den, som jeg, om jeg end ikke er nogen Tilhænger deraf, dog finder fuldstændig klart, og det er Biskop Martensens. Der er vistnok Mange, der dele denne hans Opfattelse, om end ikke her i Rigsdagen — her ere de maaffte i Mindretal — saa dog udenfor, og Standpunktet er da det, at Alle ere efter Væsenet Kristne; de kunne naturligtvis være mere eller mindre levende, men de ere Alle døbte, og Alle gjenfødes derfor ogsaa i Daaben som Kristne. De kunne være Sovende, meget syge, men der er Mulighed for at de kunne komme sig af deres Sygdom, blive vækkede af deres Søn, og som en Følge deraf staa de ogsaa endnu indenfor Kirken, saalænge de ikke falde af som rent visne Grene. Denne Betragtning siger som saa: Derfor ville vi ogsaa have, at Alle skulle under kirkelig Paavirkning,